

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 575

משכיל לדוד

פרשת עקב

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

לשלמות הרצויה. לכן אדם שאומר שהוא בוטח בא-ל עליון ומרבה לדבר בעניין, אין בזה כל גאוה או יוהרה, כי אין כוונתו לומר שהוא כבר בסוף סולם העלייה, אלא עיקר מטרתו הנה כדי להתחזק יותר ויותר במידה זו. הלכך טוב הדבר שירגיל את עצמו לומר בכל עת שיש לו ביטחון בה' יתברך. וזוהי הנהגה נכונה וישרה שתביא בידו רק תועלת, כי ככל שירבה לדבר ולשוחח במעלת הביטחון- כך יחדיר מידה זו אל ליבו. כמו שאמר דוד המלך ע"ה (תהילים קט"ז י') "האמנתי כי אדבר".

לעומת זאת אדם שבוטח בצדקותו וביושר לבבו, והוא משתבח במעשיו הטובים וטוען שזכויותיו רבות ועצומות, עד כי בזכות מעלותיו הטובות הוא יורש את הארץ, הרי בזה הוא מורה שכביכול כבר הגיע לשלמותו הרוחנית והוא מצוי ברם פסגת המעלה. וטעות בידו, כי מי הוא האיש היכול לומר בסיפוק שהוא איש ישר וצדיק עד שמגיע לו טובה וברכה בזכות צדקתו. הרי אין זה אלא גאוה וגסות הרוח, וזוהי התיימרות מצידו לחשוב שכבר זכה לתקן את כל הנדרש ממנו והוא צדיק וחסיד.

וכמובן שמחשבה זו תפריע לו מאוד בעבודת ה', ותביא אותו לירידה עצומה ברוחניות, כי יחשוב בליבו שהוא שלם בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו. ואדם כזה לעולם לא יחפוץ לפשפש במעשיו ולתקן דרכיו, ולכן אסרה התורה מחשבה פסולה זו ולא התירה לו לומר כי צדקותו ויושר לבבו הם אלו שזיכו אותו בירושת הארץ הטובה.

הצדקות האמיתית היא שכל זמן שהאדם חי עלי אדמות, לא יחזיק טובה לעצמו וירגיש שעדיין הוא חסר בשלמות עבודת ה', וכי הוא מצוי רק בתחילת הדרך ועוד רחוקה הדרך לפניו מלהגיע לשלמות הרצויה.

אולם מי שחושב בטעות שהוא שלם ומתוקן, הרי זו גאוה סרוחה, וגאוה זו תביא אותו לידי חטא ועוון. לכן הקפידה התורה בדבר זה עד למאוד.

ולדעתו זו הסיבה שהתורה לא חזרה וכתבה שוב את עניין מלאכת הקמת המשכן בספר דברים, לפי שהקמת המשכן אינה נחשבת כמאורע היסטורי שהיה בעבר ונגמר, אלא זוהי חובתו של כל יהודי בכל עת ובכל זמן להמשיך ולבנות את משכנו הפרטי - לעמול בתורה ולטרוח במצוות ומתוך כך לשאוף תמיד להגיע לשלמות הרצויה, כדי שתתקנה השכינה הקדושה לשכון בתוכו. וזוכים לזה רק על ידי כך שהאדם אינו סמוך ובוטח על צדקותו ויושר לבבו, והוא חש בתום לב כי עדיין רחוק הוא מאוד מן השלמות וכי יש לו עוד רבות לטרוח ולעמול בתורה ובמצוות בכדי להיחשב שלם ומתוקן. ולכן על ידי שהאדם יאה עמל בקיום המצוות בעמלה של תורה, שחזרו ונשנו בספר דברים שהוא "משנה תורה", ממילא יבנה את עצמו להיות משכן לשכינה.

המאורע המרכזי שאינו מופיע ב"משנה תורה"

"אל תאמר בלבבך בהדף ה' א אתם מלפניך לאמר בצדקתי הביאני ה' לרשת את הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה ה' מורישם מפניך; לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים האלה ה' מורישם מפניך ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לא-בתוך לאברהם ליצחק וליעקב" (דברים ט. ד-ה)

בספר "דגל המוסר" למו"ר רבי רבנו גרשון ליבמן זצ"ל, הקשה דיש להתבונן איזה אסון קיים בכך שישאל יחשבו שגם בצדקתם זכו הם לרשת את הארץ? אמנם הם מסכימים לכך שזכו בגלל רשעת הגוים, בוודאי. אולם גם בצדקתם מדוע לא? בשלמה האזהרה בפסוקים הקודמים לבל ייכשלו בהרגשת "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" מובנת, כי חייבים לזכור "כי ה' הוא הנותן לך כח לעשות חיל", שגם כח האדם ועוצמתו הם רק ממנו יתברך, וממילא לא שייך שיתגאה האדם בכוחו.

אך שבני ישראל יחשבו שגם להם יש זכויות, ובגלל צדקותם ה' עזר להם לירש את הארץ- מה פסול בכך? אדרבה, יש בזה מן התועלת כפי שאומר הסבא מנובהרדוק זצ"ל שיש תועלת לאדם המתחנך במידת הביטחון להכריז על עצמו שהוא בעל ביטחון, כי בזה הוא מתחזק. וגם כאן אם יחשבו בני ישראל ויכריזו כי הם צדיקים, הרי יתחזקו במידת הצדקות, ומדוע לא?

וכן ראינו אצל רבותינו זיע"א, שתמיד היו מכריזים על מידת הביטחון בה' אשר שוכנת בקרבם. גם אדוני אבי עטרט ראשי רבנו משה אהרן זיע"א, היה רגיל על לשונו לומר בכל עת "אני בוטח בה' יתברך", כדי לחזק את ליבו עוד ועוד בביטחון בה'. ואם כן מדוע התורה דורשת כאן להרחיק את מחשבת הצדקות מן הלב, והרי זה מחזק את האדם בעבודת ה' יתברך? והנראה לי לומר בסייעתא דשמיא, שיש הבדל גדול ומהותי בין מידת הביטחון בה' אשר היא חשובה וראויה עד למאוד להחזיק בה, לבין עניין הביטחון בצדקות האדם.

ונבאר את הדברים ביתר הרחבה; אדם שאומר שהוא בעל ביטחון, אין בכך כל פסול ואין בזה יומרה או גאוה כלשהי, כי כל כוונתו ומגמתו רק כדי לחזק את עצמו עוד יותר במידה קדושה זו ולהעצים בתוכו את בטחונו בה' ואת אמונתו בחי העולמים. ובוודאי שאין כוונתו להכריז שהוא הגיע לשלמות במידת הביטחון ולפסגת המעלות, שהרי במידת הביטחון ישנו מדרגות רבות זו למעלה מזו. וכמו שמאריך בעניין בעל "חובת הלבבות", שיש עשרה מדרגות עיקריות במידת הביטחון, ומכל מדרגה מסתעפים הימנה סעיפים רבים של דרגות. ואם זכה למדרגה הקטנה, הרי עדיין ארוכה הדרך לפניו בכדי להגיע

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת פרשת עקב י"ט אב תשע"א

ירושלים	תל אביב	באר שבע	הדלקת נרות
18:44	18:59	19:00	
מוצאי שבת			
19:56	19:58	19:57	
רבינו תם			
20:34	20:41	20:42	

הילולא דצדיקיא

כד - רבי ישמעאל הכהן רבה של צפת הי"ד	כ - רבי יוסף צוברי
כז - רבי עזרא שעיו	כא - רבי אהרן רוקח ב"ר ישכר דוב. האדמו"ר מבעלזא
כו - רבי יואל טיטלבוים מסאטמאר, מח"ס יואל משה	כב - רבי מרדכי בר הלל (המרדכי)
	כג - רבי ישראל יעקב קנייבסקי ה"סטייפלר"

השאלה שאף אחד לא שואל

"למען הודיעך כי לא על הלאה לבדו יהיה האדם" (דברים. ח. ג.)

אותו רופא שלכאורה התפרנס בשופי והיה באפשרותו להעביר ירושה גדולה לבניו, הנה צאצאיו עניים מרודים והם מבקשים לחם על הפתחים.

מהניירות או מהאותיות?

הגאון רבינו יוסף חיים זיע"א, בעל ה"בן איש חי", נהג לספר את הסיפור הבא: "חכם אחד מהחכמים, ביקשו לשדך לו בת. אמרה האמא של הבת: לא אתן את בתי לחכם זה. מהיכן הוא עתיד לפרנס אותה, מניירות ספריו? או מאותיות לימודו?"

הלכה וחיתנה אותה עם עשיר אחד.

"לאחר זמן, נתהפך הגלגל עליהם, ואבד כספם וכל פרנסתם. למדו האשה ובעלה מלאכת הכריכה, והיתה האשה לוקחת ספרים מהחכם הזה וכורכתם, ומתפרנסת ממלאכת ידיה, בעסקה בספריו וכרכתם..."

להשקיף ולפקח

יהודי פשוט שהאזין לדרשתו של רבי יהודה צדקה בענין חינוך ילדים, בא לפניו ושאל: "תינח, רבי, מי שהוא עשיר ופרנסתו מצויה לו בשפע. אבל אדם עמל כמוני, אשר בנפשו יביא לחמו - מדוע אתייגע אני לפרנסתי מבוקר עד ערב, והבנים שלי ישבו לחם על מי מנוחות באהלה של תורה? וכי לא יהיה מוצדק יותר, אם גם הם יקיימו בנפשם את הכתוב "בזיעת אפיך תאכל לחם", ונוסף לזה כמובן יקבעו עתים לתורה, בבחינת "אחוז בזה וגם מזה אל תנח ידיך?"

השיבו הגר"י צדקה בשאלה נגדית:

"אולי תדע לפרש לי, מדוע כמעט כל האברים בגוף האדם נתחייבו לפעול ולהתייגע, כדי למלא את תפקידם; הלשון מדברת, השיניים טוחנות, הידים עסקניות ועושות בכל מלאכה, הרגלים מהלכות, ואילו העינים אינן צריכות לפעול מאומה, כי אם להביט ולראות - למה יסד כן המלך בורא העולם?"

שתק האיש ולא ידע להשיב. "מעולם לא חשבתי על כך" - התנצל.

המשיך הרב צדקה בדבריו והסביר לו: "דע, בני, שיש לעינים תפקיד חשוב מאד - להשגיח ולפקח על הכל. הנה למשל כשאתה מכה בפטיש, העינים משגיחות שתהלוך בו על ראש המסמר ולא על ראשי אצבעותיך, או כשהנך משתמש בסכין, העינים משגיחות על כך שתחתוך בלחם ולא ביד, וכן בלכתך בדרכים עיניך לנוכח יביטו שלא תיפול במהמורות..."

"והיא המדה גם בנוגע לתלמידי חכמים אשר נקראו בלשון התורה "עיני העדה". תפקיד חכמי התורה הוא להשגיח ולפקח על העם, לשים לב לכל תהלוכות חיון, אם הכל תואם את רצונו ית"ש ולא יסטו חלילה מדרך הישרה. אי לזאת אין הם צריכים להתייגע בגופם, לעשות במלאכה מיישבו של עולם וכדומה. אין עליהם אלא למלא את היעוד הנשגב שלהם - להשקיף ממרום קדשם אל העם כולו ולפקח על מעשיו..."

אחד מעשרה הנסים שנעשו לאבותינו בבית-המקדש שלא כיבו גשמים - אש של עצי המערכה, אם כי - מעיר הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל בספרו "רוח חיים" - לא יפלא מה' שלא להמטיר גשם על מקום המקדש והמזבח, מכל מקום לא שינה הוא את טבעו של עולם. והלקח מתופעה זו הוא להראות לנו,

שאדם הקבוע בעבודה אל לו לשוב בשל הפרעות למיניהן. עליו לעמוד על עמדו, כמו האש במזבח שיקדה תמיד, ולא כיבוה הגשמים.

ועוד לקח נוקב: רוב העולם בזמננו טוען, שאינו יכול לעסוק בתורה ובמצוות מחמת הדאגה וטרדת הפרנסה. כנגד זה בא התנא ואומר שזו טעות גמורה! על האדם רק להיות בטוח בד', ויכול לעסוק בתורה, "שלא כיבו הגשמים אש של עצי המערכה". הגשמים רומזים לפרנסה, ודהיינו, שעל האדם לדאוג לכך שלא יהיה לו שום ביטול וכיבוי לעסק התורה שנקרא "אש" - הלא כל דברי כאש, נאום ה'!

הגאון בעל ה"מחנה חיים" זצ"ל, רבי חיים סופר-זוסמן, מגאוניה המפורסמים של יהדות הונגריה, היה רגיל לקרב יהודים אומללים שפגעה בהם יד ה' ולהכניסם לביתו.

פעם, בעת דרשה שנשא לפני אלפי יהודים, האיר את פניו באופן מיוחד לאחד העניים שהיו בבית הכנסת, שהיה נראה באמת כעני ואביון,

והושיבו לצידו בעת הדרשה. הדבר היה לפלא בעיני הקהל הרב שהצטופף בבית הכנסת. כי למרות שהיה הגאון מורגל בכגון דא, מעולם לא הושיב עניים ליד כסאו בעת הדרשה. לאחר שסיים, ניגשו חשובי הקהל לשאול על מהותו של עני זה, ועל מה ולמה זכה למידה מרובה של כבוד?

סיפר להם ה"מחנה חיים" דברים כהווייתם: בבודפשט היה רופא יהודי מפורסם שרבים מתושבי העיר נזקקו לשירותיו ולטיפוליו. יום אחד, הגיע רופא זה לאבי ולאמי ושאל אותם מה יצא מילדיהם, הרי כולם לומדים תורה יומם ולילה, ואיך יוכלו לפרנס את משפחותיהם!?

ההורים השיבו לו שבתורה נאמר:

"ושנתם לבניך" וגם: "וקשרתם לאות על ידך". וכשם שאף אחד לא ישאל מה יצא מה"וקשרתם", כי יודע הוא שזו היא מצווה שיש לעשותה גם בלי שתצא מכך הנאה גשמית, כך גם במצוות "ושנתם".

אתם יודעים מי הוא העני שהושבתי לצדי בעת הדרשה? - אמר ה"מחנה חיים": הוא בנו של אותו רופא שהגיע להורי. הקב"ה הוכיח לו שחור על גבי לבן, שהצדיק אינו נעזב, ומזונותיו של מי שלומד תורה מובטחים לו. ודווקא

חוד הפרשה

תולה ארץ על בלימה נצור לשונך

עצת חכם

1. היכן מצוינו ש"תפילה עושה מחצה?"
2. אימתי הוא הזמן המשובח ביותר לירידת גשמים?

ומה טוב ונכון להתנהג כמו ששמעתי, שחכם אחד יעץ לאוהבו שלא יעמוד אף פעם בקיץ בשבת קודש אחר סעודה שלישית סמוך לבית הכנסת ובית המדרש לספר לאחד דבר מה, כי משנים נעשים שלשה, ומשלשה - ארבעה, חמשה, ששה, עד שלבסוף נעשית חבורה גדולה. וכל אחד מספר מה שהיה לו בשבוע שעבר, ואי אפשר שלא יבואו ללשון הרע וליצנות, וכל זה נעשה על ידי הראשון המתחיל. (שער התבונה)

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

**"פסילי אלהיהם תשרפון
באש לא תחמוד כסף
וזהב עליהם ולקחת לך
פן תוקש בו כי תועבת
ה' אלקיך הוא. ולא תביא
תועבה אל ביתך והיית
חרם כמוהו שקץ תשקצנו
ותעב תתעבנו כי חרם הוא."**

הטילה תורה חובה על הנכנסים לארץ שיאבדו את אליליהם של האומות שהיו עושין אותן מזהב וכסף, כולל יאמר אדם אך ואשרוף את אליליהם אבל אטול זהב וכסף שלהם! תלמוד לומר לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תוקש בו, מגיד שאם אתה נוטל אתה עתיד להתקלקל בו. ואל יאמר אדם הריני נוטל את הזהב ואת הכסף ואני הולך ומחלקן לעניים, או אני מפרישן לשיבה, מי שהוא עושה כן סופו מקלקל ותחילתו חלול השם, שהרי יאמרו אומות העולם לא עקרו ישראל את האלילים אלא שינו אותם מצורתם הראשונה והם עובדים להם כדרך שהיינו עובדים להם.

המרויח בשעת הלימוד כמכניס תועבה לביתו

זה הכלל, אסור לו לאדם ליהנות מעבודה זרה ולא כלום אף על פי שכוונתו לשמים, ואיזהו עבודה זרה כל דבר שלא ציוה ה', ואם עושה כן ומבקש להתחכם על דבר ה' סופו לקלקל כדרך שאירע לשאול.

ואמרו רבותינו ז"ל בגמרא (יומא כב, ב) בשעה שאמר לו הקב"ה לשאול (ש"א טו, ג) "לך והכית את עמלק", אמר ומה נפש אחת אמרה תורה הבא עגלה ערופה, כל הנפשות הללו על אחת כמה וכמה, ואם אדם חטא בהמה מה חטאה, ואם גדולים חטאו קטנים מה חטאו? יצאה בת קול ואמרה לו (קהלת ז, טז) אל תהי צדיק הרבה, ע"כ. הא למדת שאף על גב שהיה מתכוין לשמים מכל מקום נפרע הקב"ה הימנו ופטרנו מן המלכות, מפני שהיה לו לקיים את ציווי של מקום ולא לעשות דבר חוץ מדעתו.

בשעה שהאדם רודף יותר מדי אחר הכסף שהוא כעבודה זרה, והוא מרויח בסחורה בשעה שהיה צריך ללמוד תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו נטל כסף וזהב של עבודה זרה. כיצד כגון שיש לו שעה קבועה ביום שהוא לומד תורה בבית המדרש ונודמן עסק לידו שאם יחמיצנו יפסיד את הסחורה, אמרה תורה "ולא תביא תועבה אל ביתך", החמץ סחורה זו ותפסיד את הריוח ואל תחמיץ תלמוד תורה, מוטב תפסיד חיי שעה ואל תפסיד חיי העולם הבא.

"והיה עקב תשימלון את המשפטים האלה" (ז. יב)

ולהלן נאמר "השמור לך פן תשכח את ה'". ללמוד, אם אדם דש את מצוות ה' בעקביו ומקימן ברפיון ידים ובעצלתיים - סופו לשכוח את ה' יתברך ולפרוק מעליו עול מצוות. את מצוות ה' יש לקיים בשמחה ובאהבה ובזריזות יתירה (צנה הבית).

"ארץ חסה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"

(ח. ח) כתב רבינו יעקב בעל הטורים, אורח חיים סימן קס"ז:

"יתן שתי ידיו על הפת שיש בהן י' מצוות, כנגד י' מצוות התלויות בפת: לא תחרוש בשור ובחמור, כלאים, לקט, שכחה, פאה, בכורים, תרומה, מעשר ראשון, מעשר שני, חלה. ולכך יש י' תיבות בברכת המוציא וי' תיבות בפסוק 'מצמיח חציר לבהמה', וי' תיבות בפסוק 'עיני כל אליך ישרו', וי' תיבות בפסוק 'ארץ חטה ושערה', וי' תיבות בפסוק ויתן לך".

"ארץ חסה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש"

(ח. ח) תמיהה היא: בעוד שבכל המינים נכתבו הפירות עצמם: חטה, שעורה, גפן, תאנה, רמון. הרי שאצל הזית נכתב היוצא ממנו: שמן. מה טעם הדבר?

כתב רבינו המהרש"א,

שהרי אמרו בגמרא (הוריות יג): "תנו רבנן חמשה דברים משכחים את הלימוד; האוכל ממה שאוכל עכבר וממה שאוכל חתול והאוכל לב של בהמה והרגיל בזיתים והשותה מים של שיוירי רחיצה והרוחץ רגליו זו על גבי זו ויש אומרים אף המניח כליו תחת מראשותיו. חמשה דברים משיבים את הלימוד;

פת פחמין וכל שכן פחמין עצמן והאוכל ביצה מגולגלת בלא מלח והרגיל בשמן זית והרגיל בין ובשמים והשותה מים של שיוירי עיסה, ויש אומרים אף הטובל אצבעו במלח ואוכל. הרגיל בשמן זית מסייע ליה לרבי יוחנן, דאמר רבי יוחנן כשם שהזית משכח לימוד של שבעים שנה כך שמן זית משיב לימוד של שבעים שנה".

"ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך" (ח. י)

תמה היה רבי יהודה לייב מגור זצ"ל בעל ה"שפת אמת":

מן המעיין

מדוע לא התקינו חכמינו זכרונם לברכה לברך ברכת "אשר קדשנו במצוותיו וצונו על ברכת המזון", כפי שאכן תקינו לברך על שאר מצוות התורה, ואפילו מצינו ברכות למצוות דרבנן כמו אמירת ההלל ועוד? השיב ואמר:

שונה היא ברכת המזון משאר

הברכות שאנו מברכים על קיום

המצוות. אין הברכה נתקנה במקרה דנן מצד

הקדושה שקדשנו הבורא במצוותיו, כי אם מצד השכל הפשוט: "ואכלת - ושבעת". תן תודה למי שנתן לך לאכול ולשבוע...

אור הזוהר

"אל תפן אל קשי העם הזה" (ט. כז)

רבי חייא פתח: וכי מי הוא שיאמר למולך 'אל תפן', והלא נאמר 'כי עיניו על דרכי איש'. והלא הקב"ה משגיח בכל ומביט בכל האנשים ומביא לדין את כולם אם טוב ואם רע. ומשה אומר 'אל תפן'?

אלא, כמה צריך האדם להישמר מחטאיו, כדי שלא יחטא לפני המלך הקדוש. בא וראה; אדם שעשה מצוה,

אותה מצוה עולה ועומדת לפני הקב"ה ואומרת; אני מפלוני שיצר אותי. והקב"ה מעמידה לפניו להביט בה בכל יום כדי להיטיב לו בעבורה. ואם עבר האדם על דברי התורה, אותה עבירה עולה לפניו ואומרת; אני מפלוני שיצר אותי. והקב"ה מעמידה ועומדת שם להביט בה כדי להכריתו.

ואם חזר בתשובה, מה נאמר 'גם ה' העביר חטאתך לא תמות', שמעביר את החטא מלפניו כדי שלא יביט בו, להיטיב לו. ועל כן 'אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו'.

(קדושים פג.)

בדרך אבות

ממעשיהם של צדיקים

"ולא תביא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ וְהָיִיתָ זָרָם כַּמָּהוּ שִׁקְץ־תִּשְׁקָצְנוּ וְתֵלַבְתֶּם" (דברים ז. כו) "תוֹעֵבַת ה' כָּל גְּבַה לֵב" (משלי טז).

ההיקש בין הפסוקים הללו,

מביא אותנו לדרשת חז"ל: אמר רבי

יוחנן משום רשב"י; כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד

עבודת כוכבים. וכן: אמר ר' יוחנן, כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו כפר בעיקר שנאמר: "ורם לבבך ושכחת את ה'" (סוטה ד:).

דברים מפורשים יותר, כותב הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל בספרו נפש החיים: השמר והזהר מאד שלא תזוּח דעתך עליך ותתנשא לבבך מאשר אתה עובד את בוראך בטהרת המחשבה. ובהשקפה ראשונה לא תרגיש כל כך בהתנשאות לבך מזה, וצריך אתה לפשפש בזה מאד.

וכתוב מפורש "תועבת ה' כל גבה לב" שאף אם לא תתראה ההתנשאות לעיני בני אדם, אלא רק במחשבת הלב לבד בעיני עצמו, היא תועבה ממש לפניו יתברך, כידוע שהיא השורש והשאור שבעיסה לכל המדות הרעות.

על הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, מסופר שכל ימי חייו הוא ברח מפני כל ריח של שררה והתנשאות כמפני אש.

מרוב ענוה ושפלות הרוח, לא ראה את עצמו

רשאי להתכנות אפילו בתואר "תלמיד חכם". בכנות גמורה, מתוך רגש של אפסיות עצמית, חרד היה כל ימיו חרדה גדולה מפני אזהרת חז"ל ("ב"ב צח). ש"כל המתגאה בטלית של תלמיד חכם ואינו תלמיד חכם - אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה".

נפשו של רבי יהודה סלדה מן התארים המופלגים שמעריציו נהגו להכתיר אותו בהם. כאשר הגיע לידי ספר חדש, עם הקדשה מאת המחבר, הזדרז ומחק מיד את התארים

שורש המידות הרעות

שכתבו עליו. בענוותנותו ואנינות דעתו פשוט לא סבל את השבחים והגוזמאות.

יותר מדי כבוד

בחודש אלול של שנת תרפ"ה, נסעו החפץ חיים ו"ק האדמו"ר מגור בעל אמרי אמת באותה רכבת, לאסיפה בעניני הכלל, אולם הם לא ישבו באותו הקרון. במהלך הנסיעה הם עברו דרך עיר מסוימת ששם חנתה הרכבת למשך זמן קצר.

באותה עיר התגורר עשיר אחד שהשתדל שהחפץ חיים ירד מהרכבת ויברך את אנשי העיר בברכת כתיבה וחתימה טובה.

נכנס העשיר לקרון וישב בו החפץ חיים וביקש ממנו לצאת ולברך את אנשי העיר שנקהלו בחוץ ומייחלים לברכתו. אולם החפץ חיים סרב לצאת באומרו "יותר מדי כבוד".

הפציר בו העשיר שנית אך החפץ חיים עומד בסירובו.

ניסה העשיר לשדל את החפץ חיים לצאת לכל הפחות מבלי לברך את הקהל אלא רק כדי שיראו אותו ותו לא. אך גם לזאת לא הסכים החפץ חיים באומרו "יותר מדי כבוד"...

כשראה כך העשיר, שיחד את הממונה הכרטיסן, שיגיד לחפץ חיים שיש שריפה בקרון שלו ומוכרחים לצאת. עשה הלה כבקשתו,

אולם החפץ חיים לא האמין לו ולא זו ממקומו. ועדיין לא התייאש הגביר ושכנע את הכרטיסן שימשח קצת סיד ויבעירה קצת וכשהחפץ חיים יריח,

אזי הוא יאלץ בעל כרחו לצאת מקרונו. ע"פ המסופר בספר "מאיר עיני ישראל", הכרטיסן השתכנע ועשה גם את הדבר הריג הזה, ואכן בלית ברירה קם החפץ חיים מקרונו ועבר לקרון הסמוך,

אך לגודל אכזבתו של העשיר, לא פנה החפץ חיים בדרך הילוכו כלפי כל הקהל הנאסף שם לכבודו,

אלא הלך לאחוריו עד שהגיע לקרון השני. כשנכנס לשם נדחפו אנשים רבים לזכות לראות בזיו פניו, ואז ראו כיצד נעמד האדמו"ר מגור ה"אמרי אמת" וקם מלא קומתו בפני החפץ חיים.

אנשי אמונה תולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

עבדו לפניו בשמחה

דודי רבי מאיר פינטו זיע"א - כך סיפר מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א - שח באזני שכ"ק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א כתב מאה חמישים בקשות כנגד ספר תהילים. והוסיף,

כי לרבי חיים פינטו הקטן זיע"א היה כלי זמר כמין כינור, ובו ארבעה מיתרים שכוונו כנגד ד' יסודות, דומם, צומח, חי ומדבר. כל מיתר שכזה היה מפיק שבע סוגי קולות כנגד שבע ספירות.

בביאור הענין נראה לי לומר שכאשר הצדיק היה מנגן,

בדאי הוא קישר אז ע"י השירה את כל העולמות - אבי"ע (אצילות), בריאה, יצירה, עשייה). שכן ידוע עפ"י הסוד כי האדם הוא המקשר את כל העולמות, ודרכו

עוברים כל הצינורות אל המקור.

ועיין בזה בספר חסד לאברהם לרבי אברהם אזולאי זצ"ל מה שמסביר בענין. ונראה לי הקטן,

עבד לאדוני ונכד לכ"ק זקני רבי חיים פינטו זיע"א, שמשום הכי על הנביא אין רוח הקודש יכולה לשרות עליו אלא מתוך שמחה, כמו שראינו אצל אלישע הנביא ואצל שאול המלך ועוד,

ששרתה עליהם רוח הקודש רק כאשר ניגנו לפניו בכינור. עיין בספר שמואל ובספר מלכים,

כיון שע"י השמחה הנביא מקשר את כל העולמות, ורק דרך השמחה שורה עליו רוח הקודש או נבואה.